

JIŘÍ ZOUNEK

ŽIVOTNÍ JUBILEUM DOCENTKY ZDENKY VESELÉ

Docent Zdenka Veselá's anniversary

V letošním roce se dožívá významného životního jubilea docentka Zdenka Veselá, historička pedagogiky a vysokoškolská pedagožka, jejíž působení je spjata především s katedrou pedagogiky, později s Ústavem pedagogických věd na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity.

Zdenka Veselá se narodila 18. května 1932 v obci Miroslav na jižní Moravě. V letech 1953 až 1957 studovala na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně obory čeština – ruština. Po absolutoriu působila několik let jako středoškolská profesorka na gymnáziu v Brně. V roce 1963 přešla na brněnskou filozofickou fakultu, na tehdy nově budovanou samostatnou katedru pedagogiky. Na akademické půdě plně zúročila svoje zkušenosti a znalosti pedagogické práce na střední škole, které pak předávala svým žákům. Kandidaturu pedagogických věd získala v roce 1972 a v roce 1990 dosáhla akademického titulu docent.

Životní dráha doc. Zdenky Veselé je úzce spjata s Filozofickou fakultou Masarykovy univerzity v Brně. Na katedře pedagogiky, později na Ústavu pedagogických věd, působila plných 34 let. Významnou měrou se podílela na formování profilu tohoto pracoviště, po určitou dobu i jako jeho vedoucí. Od počátků své práce na univerzitě propojovala své vědecké zaměření s vlastní pedagogickou prací. Celoživotní láskou a zároveň hlavním předmětem jejího badatelského zájmu se staly dějiny pedagogiky, především pak dějiny českého školství. Zvláštní pozornost věnovala Zdenka Veselá životu a dílu J. A. Komenského. Vedle historie se dále zabývala estetickou a literární výchovou a v neposlední řadě rovněž didaktikou češtiny.

Doc. Zdenka Veselá nás studenty provázela při prvních krocích na cestě za historickým poznáním a nelitovala námahy, aby nám pomohla překonat překážky při studiu dějin fenoménů tak složitých, jakými jsou bezesporu výchova a vzdělávání. Připravila několik publikací, jež se staly našimi průvodci v obrovském množství historické materie. Z celé řady prací bych rád zmínil alespoň některé: *Antičtí a renesanční myslitelé o výchově* (1978), *Novověcí myslitelé o výchově* (1979), *Antologie z dějin výchovy I – II* (1986, 1989), *Pedagogika 19. století* (1990).

Takřka celoživotním tématem Zdenky Veselé se staly dějiny českého školství a pedagogiky. Poutavé a inspirativní byly výklady díla J. A. Komenského, ale

také dějin školství a pedagogické teorie devatenáctého a dvacátého století. Svůj zájem dokázala přenášet na nás – své studenty – mimo jiné i prostřednictvím publikací, které mapují dějiny školství na našem území i vývoj a proměny pedagogického myšlení. Jsou to například *Česká střední škola od národního obrození do druhé světové války* (1972), *Vývoj českého školství* (1988), *České pedagogické myšlení mezi dvěma světovými válkami* (1992) aj.

V prvních polovině sedmdesátých let pak doc. Veselá sestavila edici pramenů vztahujících se k dějinám střední školy na našem území, která byla publikována pod názvem *Dokumenty z vývoje české střední školy 1849 – 1939* (1973). Dala tak do rukou studentům a odborníkům velmi potřebnou pomůcku ke studiu dané problematiky. Společně s prof. Vladimírem Jůvou napsala doc. Zdenka Veselá skripta *Dějiny výchovy, školy a pedagogiky* (1988), v nichž je zachycen rozvoj pedagogické teorie a školství od antiky až po současnost.

V roce 1992 vydala Masarykova univerzita publikaci Zdenky Veselé *Vývoj české školy a učitelského vzdělávání*. Kniha je výsledkem mnoha let bádání a přináší zajímavou a podnětnou analýzu formování naší novodobé školské soustavy od tereziánských reforem po konec druhé světové války.

Doc. Veselá stále pokračuje ve své mnohostranné činnosti. Externě přednáší na Ústavu pedagogických věd Filozofické fakulty Masarykovy univerzity. Angažuje se ve vedení České pedagogické společnosti a je vedoucí redaktorkou *Pedagogické orientace*, která se také díky její práci stala jedním z nejvýznamnějších odborných periodik v oblasti pedagogiky v České republice. Z posledních let je významná její účast na přípravě Sjezdu učitelů, který se konal v Brně v srpnu 2000. Jako předsedkyně přípravného výboru Sjezdu a jako odpovědná redaktorka sborníku – protokolu z této události – nazvaného *Proměny školy, učitele a žáka na přelomu tisíciletí* měla výrazný podíl na zdárném průběhu celé akce.

Jsem rád, že se jako žák doc. Zdenky Veselé mohu touto formou připojit k řadě gratulantů a vyjádřit úctu osobnosti, která mne ovlivnila svým lidským přístupem a odbornou kompetencí.

Do dalších let přeji jménem svým i jménem Ústavu pedagogických věd paní docentce hodně zdraví, životního elánu a tvůrčí pohody.